

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 30. august 2023

Sak: 2023/0316
Part: AOV Eigedom AS

Energiklagenemndas medlemmer: Nemndsleder Per Conradi Andersen, Helle Grønli og Morten Sundt.

1 Sakens bakgrunn

- (1) AOV Eigedom AS har i brev datert 3. mai 2023 fremmet krav om dekning av sakskostnader i medhold av lov 10. februar 1967 nr. 10 om behandlingmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 36 første ledd.
- (2) Kravet har sitt grunnlag i Energiklagenemndas sak 2022/1684, hvor nemnda opphevet vedtak fra Reguleringsmyndigheten for energi (RME) datert 9. juni 2022 om å avvise klage på stenging av strøm datert 15. desember 2020. Energiklagenemnda kom til at klagen på stengingen ikke skulle vært avvist. Etter nemndas syn måtte RME i dette konkrete tilfellet kunne ta stilling til om klagemotparten var berettiget til å stenge strømtilførselen til klagers anlegg i den hensikt å fremtvinge betaling av et krav knyttet til anleggsbidrag. Nemnda opphevet derfor RMEs avvinningsvedtak og avgjørelsen ble oversendt partene den 22. mars 2023.
- (3) AOV Eigedom AS (heretter «parten») opplyste i e-post til nemnda den 3. mai 2023 at selskapet ville fremme saksomkostningskrav og at det nærmere innholdet i kravet ville sendes så snart som mulig. Parten mottok veiledning per telefon den 12. mai 2023. Deretter sendte parten inn saksomkostningskrav og flere opplysninger til nemnda i e-post datert 15. mai 2023. Parten mottok veiledning per e-post den 16. mai 2023 og ble i tillegg bedt om å oversende ytterligere opplysninger. Parten opplyste i telefonsamtale samme dag at de ville ettersende oppdatert saksbehandlingskrav, timeliste fra advokat og andre vedlegg.
- (4) Det ble sendt purring til parten den 21. juli 2023, med frist for innsending av dokumentasjon den 9. august 2023. Parten ettersendte oppdatert krav og ytterligere dokumentasjon per e-post den 4. august 2023. I e-post den 9. august 2023 ble parten bedt om å ettersende ytterligere dokumentasjon innen 17. august 2023. Dokumentasjonen ble ettersendt av parten i e-post den 11., 14. og 15. august 2023.

Postadresse:
Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:
Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (5) Kravet lyder på kroner (...) inkl. mva., fordelt på kroner (...) i advokatutgifter, kroner (...) i utgifter til rådgiver/revisor, kroner (...) til regnskapstjenester, og kroner (...) til arbeid utført av Arkitektkontoret Anders og Olav Vikøren AS (AOV AS). Kravet er dokumentert gjennom blant annet faktura, timerapport, kundereskontro og bekreftelser fra bidragsyterne.

2 Energiklagenemndas vurdering

Oversitting av frist for å fremme sakskostnadskrav

- (6) Nemnda tar først stilling til om saken skal avvises som følge av fristoversittelse, jf. forvaltningsloven §§ 31, jf. 36 tredje ledd. Det følger av forvaltningsloven § 36 tredje ledd tredje punktum at kravet må settes frem senest tre uker etter at melding om det nye vedtaket er «*kommet fram*» til vedkommende, det vil si den dato parten hadde mulighet for å gjøre seg kjent med vedtaket. Et krav som er fremsatt over tre uker etter klagefristen begynte å løpe, vil ikke være fremsatt rettidig. Vedtaket fra Energiklagenemnda ble oversendt partene elektronisk via SvarUt den 22. mars 2023 og varsel om sakskostnadskrav ble fremsatt 3. mai 2023. Avgjørelsen skulle vært tilgjengelig elektronisk for partene fra 22. mars 2023, eventuelt ville den vært ettersendt per post til parter som ikke er registrert med elektronisk postkasse eller som ikke innen en viss tid har lest brevet digitalt. Parten har imidlertid opplyst i e-post 3. mai 2023 at de ikke ble oppmerksom på vedtaket før klagemotparten hadde «*hevda omkamp på både vedtaket til RME og denne saka.*» Parten opplyser å først ha fått positiv kjennskap til vedtaket på dette tidspunktet, og nemnda forstår det som at parten mener å ha mottatt selve vedtaket først den 28. april 2023.
- (7) I utgangspunktet skal altså vedtaket ha vært tilgjengelig for klager den 22. mars 2023, og et krav fremsatt 3. mai 2023 vil være fremmet 3 uker etter fristen. Nemnda går ikke nærmere inn i en vurdering av når vedtaket faktisk var «*kommet fram*» til parten da nemnda uansett finner at det foreligger sterke grunner til å ta kravet til behandling. I forvaltningsloven § 31 første ledd åpnes det for at en klage ved fristoversittelse kan tas under behandling dersom parten eller hans fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd med klage etterpå, jf. bokstav a, eller det av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd, jf. bokstav b. Reglene gjelder tilsvarende for sakskostnadskrav, jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd tredje punktum. Det skal legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre, jf. § 31 andre ledd. I sakskostnadssaken er det kun én part og denne parten har fremlagt dokumentasjon på personlige forhold av en slik art at det tilsier at det utvises noe skjønn når det gjelder oversitting av fristen i denne saken. Ut fra en totalvurdering, de konkrete forholdene i saken, og den tiden som er gått, kommer nemnda til at den vil ta saken til behandling, §§ 31, jf. 36 tredje ledd.

Sakskostnadskravet

- (8) Nemnda tar utgangspunkt i forvaltningsloven § 36 første ledd, som lyder:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

- (9) Vedtaket er etter nemndas syn «*endret til gunst*» for parten da nemnda opphevet RMEs avvisningsvedtak, og parten fikk medhold i at RME skulle behandle spørsmålet om strømstenging.
- (10) Det følger videre av § 36 at det som kan kreves dekket må dreie seg om «*vesentlige kostnader*». Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling har i uttalelse den 9. februar 2015 JDLOV-2014-7205 lagt til grunn at det er en forutsetning for å kreve dekning for ekstern bistand at det foreligger en faktisk betalingsforpliktelse. Videre uttales det om gjeldende rett i NOU 2019:5 Ny forvaltningslov — Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning (forvaltningsloven) punkt 29.2.3, at det i utgangspunktet ikke kan kreves dekning for «*ordinære, mindre kostnader, som for eksempel til porto, kopiering og mindre reiser.*» Vesentlighetskravet innebærer dermed at bagatellmessige utgifter ikke kan kreves dekket.
- (11) Det er ikke tvil om at advokatutgifter utgjør vesentlige kostnader. Etter nemndas vurdering er også de opplyste utgiftene til revisorutgifter og regnskapstjenester klart «*vesentlige kostnader*» i denne saken. Hvorvidt arbeid utført av Arkitektkontoret Anders og Olav Vikøren har vært «*vesentlige kostnader*» kommer nemnda tilbake til i avsnitt 19.
- (12) Spørsmålet etter dette blir om kostnadene til advokat, revisor og regnskapstjenester var «*nødvendige for å få endret vedtaket*».
- (13) Nødvendighetskriteriet innebærer at det må gjøres en konkret vurdering i hver sak. Det uttales i Ot.prp. nr. 3 (1976-1977) s. 101 at det må legges vesentlig vekt på hvorvidt det var forståelig at parten pådro seg utgifter, samt feilens art og sakens vanskelighetsgrad. Bestemmelsen gir ikke rett til dekning av alle kostnader en part påføres i forbindelse med endring av et forvaltningsvedtak, men Sivilombudet har lagt til grunn at det i nødvendighetsvurderingen skal legges vesentlig vekt på hva parten selv med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak. Videre oppstiller bestemmelsen et krav om årsakssammenheng mellom utgifter parten har pådratt seg i klageprosessen og i forbindelse med vedtaksendringen. I nødvendighetskravet ligger det en avgrensning mot utgifter som ikke er knyttet til omgjørings- eller klagesaken, se også Justisdepartementets uttalelse i JDLOV-2005-7958.

Advokatutgiftene

- (14) Advokat Daniel Skram Otterskred har bekreftet å ha utført (...) arbeidstimer høst/vinter 2022 i forbindelse med utforming av klage, oppfølging av tilsvar fra Sygnir/Sognekraft, henvendelser frem og tilbake, samt dialog/korrespondanse med RMEs saksbehandler. I e-post fra klager opplyses at samlet beløp for disse (...) timene utgjør kroner (...) inkl. mva., hvilket tilsier en timepris på kroner (...) inkl. mva. Ettersendt kunderskontro viser at klager har hatt en betalingsforpliktelse ovenfor advokaten i denne perioden som er høyere enn kroner (...). Det er opplyst at noen av kostnadene fremgår av kunderskontro er knyttet til andre saker enn klagesaken.
- (15) Nemnda viser til at det har dreid seg om en omfattende og prinsipiell sak. Nemnda forstår det som at parten anså utfallet av saken som å ha stor økonomisk og praktisk betydning. Etter nemndas syn er det naturlig å legge til grunn at klager hadde behov for å benytte advokat for å ivareta sine interesser i denne saken, slik at kostnadene var «*nødvendige*», jf. forvaltningsloven § 36 første ledd. Nemnda kan ikke se at det er brukt

større ressurser til å utarbeide og følge opp klagen enn det sakens omfang og kompleksitet skulle tilsi.

Rådgiver-/revisorutgifter

- (16) Videre opplyses i e-post datert 25. juli 2023, samt faktura datert 28. juli 2022 og timerappport fra ACO Invest, at revisor A i perioden 9. juni 2022 til 31. januar 2022 utførte (...) arbeidstimer i forbindelse med klagesak til RME/Energiklagenemnda. Klager har opplyst at «*Som rådgjevar har [A] (tidl. [Partner] KMPG) vorte nytta (...)*» Timepris er oppgitt til (...) kroner inkl. mva. Det totale beløpet er oppgitt til kroner (...) inkl. mva. I lys av den aktuelle sakens omfang og kompleksitet, var det etter nemndas syn forståelig at parten pådro seg kostnader til ekstern rådgivning. Nemnda legger til grunn at denne bistanden var nødvendig for å få endret vedtaket. Nemnda ser ikke at det foreligger grunnlag for reduksjon av denne delen av kravet.

Regnskapsutgifter

- (17) I e-post fra Vik Rekneskap AS opplyses at de har fakturert AOV Eigedom AS for 47 timer i perioden 9. juni til 13. desember 2022, og at det herunder var en del merarbeid knyttet til lav likviditet hos selskapet, knyttet til avstemming mot inkassoselskap og leverandører. Vik Rekneskap AS har estimert merarbeidet til om lag (...) timer. Timeprisen i 2022 var kroner (...) inkl. mva. Vik Rekneskap AS har også opplyst i e-post at de i perioden 14. desember 2022 til 31. januar 2023 fakturerte parten for (...) timer, og det ble estimert at (...) av disse timene var knyttet til merarbeid som beskrevet ovenfor. Det oppgis en timepris på kroner (...) inkl. mva for denne perioden. Totalt utgjør kravet knyttet til tjenester hos Vik Rekneskap AS kroner (...) inkl. mva.
- (18) Nemnda viser til at regnskapsutgifter i noen tilfeller kan kreves dekket, men det må i så tilfelle være kostnader som har vært «*nødvendige for å få endret vedtaket*», jf. forvaltningsloven § 36 første ledd. I Ot.prp. nr. 3 (1976–1977) side 101 uttales «*Hovedbegrunnelsen for bestemmelsen er at det kan være rimelig at det offentlige dekker de utgifter som en person pådrar seg for å få endret uriktige forvaltningsvedtak.*» Det er altså kun partens direkte utgifter i anledning klagesaken som omfattes. Nemnda forstår det som at utgiftene til tjenester hos Vik Rekneskap AS gjelder merarbeid som følge av lav likviditet hos parten, og ikke direkte bistand i forbindelse med å få endret vedtaket. Nemnda kan derfor ikke se at kravet om årsakssammenheng i § 36 første ledd er oppfylt.

Arkitektkontoret Anders og Olav Vikøren AS (AOV AS)

- (19) Videre har parten i sakskostnadskravet inkludert (...) arbeidstimer fra Arkitektkontoret Anders og Olav Vikøren AS (heretter «AOV AS»), org. nr. 978667481, i perioden 9. juni 2022 til 31. januar 2023. Utgiften er nærmere forklart slik:

«AOV Eigedom AS er eit reint eigedomsselskap utan tilsette. Jobben har vore gjort av underteikna i AOV AS, reg 987667481. Det har ikkje vore mogeleg å fakturera AOV Eigedom AS for heile usemja med Sognekraft/Sygnir. Dette gjeld det same med våre kostadar via AOV AS. AOV AS har måtta sagt frå seg oppdrag både på planlegging og prosjektering pga. ytingar for oss. Timepris er den normale AOV AS opererer med.»

- (20) Det opplyses at tiden har gått med til arbeid med klage og supplering av denne, samt korrespondanse med RME og nemnda. Timepris uten mva. er oppgitt til kroner (...). Totalt er denne delen av kravet på kroner (...) inkl. mva.
- (21) Selv om beløpet etter nemndas syn er vesentlig, kommer det ikke klart frem av de innsendte dokumentene om det foreligger en faktisk betalingsforpliktelse, eksempelvis om det foreligger en avtale om at AOV Eigedom AS skal tilbakebetale lønnskostnadene til AOV AS. Nemnda finner imidlertid ikke grunn til å gå nærmere inn i dette spørsmålet da nødvendighetskravet etter nemndas syn uansett ikke er oppfylt. Dette vil utdypes nærmere nedenfor.
- (22) Utgiften må som vist være «nødvendig for å få endret vedtaket». I tolkningsuttalelse fra Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling den 18. mars 2015 JDLOV-2014-7205B, uttales:
- «Som det framgår ovenfor, står ikke en part fritt til å innhente bistand for så å kreve utgiftene ved dette dekket etter § 36 første ledd, selv om vedtaket endres til partens gunst. Dette gjelder også med hensyn til bistand fra nære slektninger. Dersom det, alle forhold tatt i betraktning, må forventes at parten kan håndtere klagesaken på egen hånd, eventuelt med veiledning fra forvaltningen (jf. Ot.prp. nr. 3 (1976–77) s. 101), vil det i utgangspunktet ikke kunne kreves dekning av utgifter til ekstern bistand i medhold av § 36 første ledd. Det må etter vårt syn være et moment ved nødvendighetsvurderingen om den som yter bistanden, besitter relevant kompetanse utover det parten selv kan bidra med. Noe generelt krav om at den som yter bistand, er autorisert advokat eller rettshjelper, eller har en juridisk utdanning, kan likevel etter vårt syn ikke oppstilles, selv om det skulle være spørsmål om bistand til rettslige spørsmål.*
- (23) I denne saken er det tale om at AOV AS ved styreleder/daglig leder har gitt bistand til parten, AOV Eigedom AS, i forbindelse med klagesaken. Styreleder/daglig leder er den samme i begge selskap. Nemnda forstår det slik at det både for parten og for AOV AS har medgått mange arbeidstimer til å håndtere klageprosessen, og at arbeidstimene har vært fordelt på både AOV Eigedom AS og AOV AS. Det er timene som er fakturert hos AOV AS som er inntatt i partens sakskostnadskrav. Nemnda kan imidlertid ikke se at det i dette tilfellet er hentet inn ekstern bistand fra AOV AS med relevant kompetanse utover det parten selv har kunnet bidra med. Den samme kompetansen må anses å ha vært tilgjengelig for AOV Eigedom AS, selv om det ikke har vært mulig å fakturere selskapet for alle arbeidstimene som har medgått.
- (24) Parten har ikke bedt om dekning til utgifter som parten selv har hatt til lønn/honorar for egen daglig leder/styreleder i forbindelse med klagesaken. Nemnda finner likevel grunn til å trekke frem at spørsmålet om erstatning for eget arbeid i saken, alternativt tapt arbeidsinntekt, har vært vurdert av Justisdepartementets lovavdeling i JDLOV-1998-2787, JDLOV-2014-7205a og JDLOV-2014-7205A, samt av Sivilombudsmannen i sak SOM 2008-92. Disse og andre rettskilder trekker i retning av at arbeid eller tjenester som er utført av ansatte eller styremedlemmer hos en juridisk person som er part i saken, ikke i seg selv utløser krav på dekning etter forvaltningsloven § 36. I utgangspunktet må arbeidsgiver dekke sine lønnskostnader o.l. uavhengig av hvordan arbeidskraften er disponert og om denne eksempelvis har gått med til å arbeide med en klagesak. Nemnda kan ikke se at egeninnsatsen til AOV Eigedom AS', gjennom arbeidet fra selskapets daglige leder/styreleder, har ført til kostnader som parten kan kreve dekket etter § 36. Da parten selv ikke ville få dekning til eget arbeid, må det samme etter nemndas syn

gjelde når partens daglige leder/styreleder blir lønnet av et annet selskap for å yte bistand til selskapet som er part. Det ville etter nemndas syn være en uheldig praktisering av § 36 dersom en kom til at det ikke kunne kreves dekning for partens egeninnsats i form av arbeid/tjenester fra ansatte og styremedlemmer, samtidig som det ville gi parten rett på dekning etter bestemmelsen dersom arbeid/tjenester fra de samme ansatte/styremedlemmene var fakturert gjennom roller i andre selskap. Som vist kan ikke nemnda se at det er hentet inn kompetanse utover det som parten selv kunne stille med.

- (25) På denne bakgrunn anser ikke nemnda arbeidstimene fakturert hos AOV AS i forbindelse med bistand til AOV Eigedom AS i klagesaken som «*nødvendige for å få endret vedtaket*», jf. forvaltningsloven § 36.
- (26) Energiklagenemnda har etter dette kommet til at klager tilkjennes saksomkostninger på kroner (...), fordelt på kroner (...) i advokatutgifter og kroner (...) i utgifter til rådgiver/revisor.

3 Vedtak

- (27) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. AOV Eigedom AS tilkjennes saksomkostninger på kroner 36 100 inkl. mva.

Vedtaket er enstemmig.

Vedtaket kan påklages til Olje- og energidepartementet innen tre uker, jf. forvaltningsloven § 29.

Oslo, 30. august 2023

Per Conradi Andersen
Nemndsleder

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur